

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, ט' באדר ב', תשפ"ד
19 במרץ, 2024
087/2024

מאזן אספקת המזון 2022 Food Balance Sheet 2022

חישוב מאזן אספקת המזון מספק מידע לקובעי המדיניות על כמות האספקה של המזון בישראל ועל מידת התלות של המדינה ביבוא, לפי הרכב המזון. המידע משמש לקביעת מדיניות סבסוד למוצרי מזון בסיסיים, לקבלת החלטות בנוגע לשיעור תשלום המיסים על יבוא המזון, להכנת מכסות יבוא ולקביעת תקנים להוספה של ויטמינים או מינרלים למוצרים בסיסיים.

בשנת 2022

- הערך הקלורי לנפש של המזון שעמד לרשות האוכלוסייה (הוצע בחנויות ובשווקים) עמד על 3,628 קילו קלוריות לנפש ליום, ירידה של 0.5% לעומת שנת 2021¹ (3,647).
- בהשוואה לשנת 2021, חלה ירידה באספקת הקלוריות לנפש שנובעת בעיקרה מירידה באספקת סוכר, ממתקים ודבש (10.6%), קטניות, גרעיני שמן ואגוזים (9.6%) וירקות, מקשה. ותפוחי אדמה (8.9%).
- מתוך סך של 3,628 קילו קלוריות שעמדו לרשות כל נפש ליום, בממוצע כ-31% מקורם בדגנים ומוצריהם, כ-18% – בשמנים ושומנים, כ-12% – בבשר, כ-9% – בסוכר, ממתקים ודבש וכ-8% – בחלב ומוצרים.
- לרשות כל נפש עמדו בממוצע כמויות המזון האלה: 160 ק"ג דגנים ומוצריהם, 165 ק"ג פירות, 132 ק"ג ירקות (כולל מקשה)², 83 ק"ג בשר ודגים (ללא עצמות), 44 ק"ג תפוחי אדמה ועמילנים, 30 ק"ג סוכר, ממתקים ודבש, 170 ליטרים חלב ומוצרים ו-289 יחידות ביצים.
- 93% מאספקת הדגנים בישראל, מקורם ביבוא, 95% מאספקת הדגים, 81% מאספקת הקטניות, גרעיני השמן, הבוטנים והאגוזים ו-63% מאספקת בשר הבקר. לעומת זאת, ישראל מייצרת כ-100% מבשר העוף וההודו ו-93% ממוצרי החלב.

אספקת קלוריות בשנים 1950-2022

- במספר הקלוריות שעמדו לרשות הציבור חלה עלייה לאורך השנים, 2,610 קלוריות ב-1950, 2,979 ב-1980, 3,551 בשנת 2000 ו-3,628 קלוריות ב-2022.
- בחלקה היחסי של אנרגיה לתזונה שסופקה מדגנים ומוצריהם³ חלה ירידה מ-49% ב-1950 ל-31% ב-2022.
- בחלקה היחסי של אנרגיה לתזונה שסופקה מבשר חלה עלייה מ-4% ב-1950 ל-12% בשנת 2022.

¹ נתוני השנים הקודמות עודכנו בעקבות שינויים מתודולוגיים

² כולל אבטיחים ומלונים.

³ משנת 2010 חל שינוי בקבוצות דגנים ומוצריהם, ירקות ופירות, ראו הגדרות והסברים.

אספקת אנרגיה לתזונה בשנים 2021-2022

הנתונים על מאזן אספקת המזון מתייחסים לכמות העומדת לרשות הציבור, כלומר לכמות **שמוצעת**, ולא לכמות שנרכשת על ידי הציבור או לכמות שהאוכלוסייה צורכת.

סיכום מאזן אספקת המזון מראה כי **הערך הקלורי של המזון העומד לרשות האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2022 ל-3,628 קילו קלוריות (קק"ל) לנפש ליום**. זוהי ירידה של 0.5% לעומת 2021 (3,647 קק"ל).

ירידה זו נובעת בעיקר מירידה באספקת ירקות (כולל מקשה). כמו כן, חלה ירידה באספקת סוכר, ממתקים ודבש, קטניות, גרעיני שמן ואגוזים, ביצים וחלב ומוצריו. לעומת זאת, חלה עלייה באספקת דגנים ומוצריהם, פירות ובשר ודגים. תפוחי אדמה ועמילנים ושומנים ושומנים נותרו ללא שינוי.

לוח א - המזונות העיקריים שהוצעו לציבור בשנים 2021 ו-2022

ק"ג לנפש, אלא אם כן צוין אחרת

2022	R2021	מצרך
165	148	פירות (כולל מיצי פירות)
132	145	ירקות (כולל מקשה)
160	154	דגנים ומוצריהם
83	81	בשר ודגים (ללא עצמות)
52	53	מים מינרליים
44	44	תפוחי אדמה ועמילנים
30	33	סוכר, ממתקים ודבש
27	27	שומנים ושומנים
20	22	קטניות, גרעיני שמן ואגוזים
289	290	ביצים (יחידות)
170	174	חלב ומוצריו (במונחי חלב) (ליטרים)

R = נתונים מתוקנים

ערכים תזונתיים לנפש ליום בהשוואה לרמת הצריכה המומלצת

לוח ב מציג השוואה בין האספקה של אבות מזון, מינרלים וויטמינים לנפש ליום בשנת 2022 לבין הכמות המומלצת לצריכה ביום.

רמת הצריכה המומלצת (Recommended Dietary Allowances) RDA נקבעת על ידי ארגון המזון והתזונה של המכון לרפואה – וושינגטון ארה"ב, ברמה המספקת את הצריכה התזונתית של רוב האוכלוסייה, למעט אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, כמו תינוקות, נשים הרות או מיניקות ומבוגרים מעל גיל 70.

לוח ב - אבות מזון, מינרלים וויטמינים לנפש ליום - השוואה בין אספקה לכמות מומלצת לצריכה, 2022

כמות מומלצת לצריכה לנפש ליום (RDA)	אספקה לנפש ליום בשנת 2022	פירוט	אבות מזון מינרלים וויטמינים
130	475	פחמימות	אבות מזון (גרם)
טרם נקבע	152	שומן	
50	112	חלבון	
1,200	*845	סידן	מינרלים (מיליגרם)
11	26	ברזל	
2,667	6,523	ויטמין A (IU)	ויטמינים (מיליגרם)
1.2	2.4	ויטמין B ₁ (תיאמין)	
1.2	2.2	ויטמין B ₂ (ריבופלבין)	
15.0	32.7	ויטמין B ₁₂ (ניאצין)	
82.5	180.5	ויטמין C (חומצה אסקורבית)	

* סידן שנוסף במוצרי חלב עם תוספות סידן לא הובא בחשבון, בשל חוסר בנתונים.

בכל הפרמטרים, למעט סידן, אספקת המזון לנפש ליום בשנת 2022 עלתה בהרבה על הכמות המומלצת.

ויטמינים ומינרלים לנפש ליום

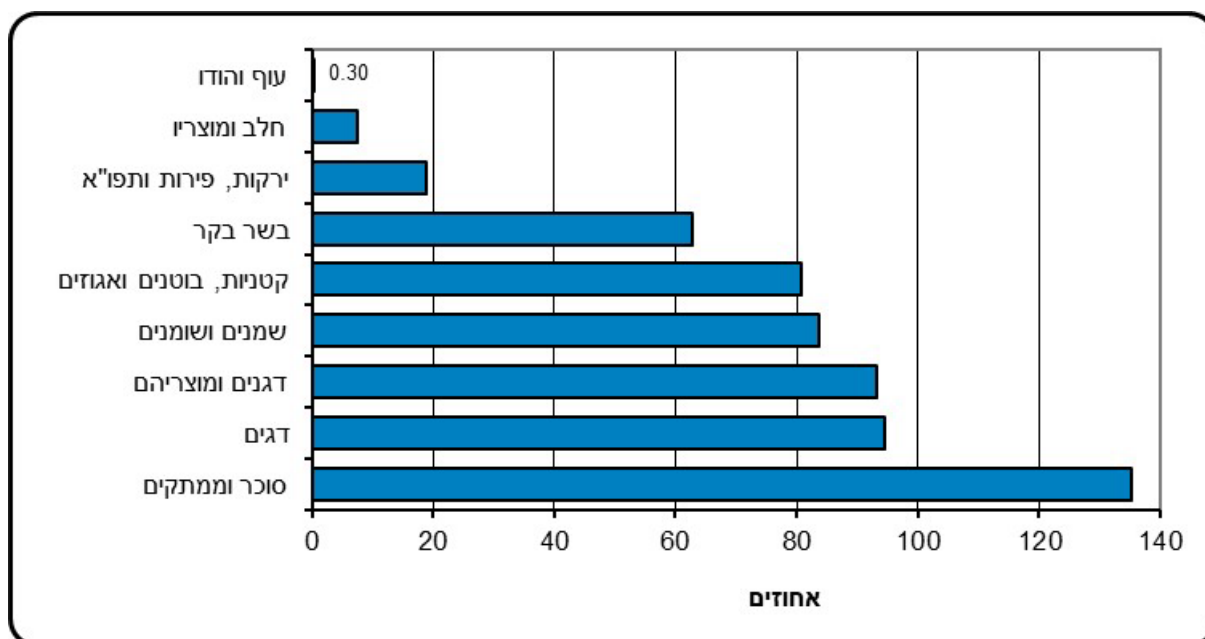
דגנים ומוצריהם הם מקור עיקרי לאספקת ויטמינים ומינרלים לנפש ליום. דגנים ומוצריהם הם 72% מסך כל אספקת סיבים תזונתיים, 60% מאספקת ברזל ו-52% מאספקת פחמימות.

סוכר, ממתקים ודבש הם 17% מאספקת פחמימות.

חלב ומוצריו הם 58% מאספקת הסידן.

ירקות ומקשה הם 56% מאספקת ויטמין A ו-42% מאספקת חומצה אסקורבית (ויטמין C), פירות הם 44% מאספקת חומצה אסקורבית (ויטמין C).

תרשים 1 - מידת תלותה של ישראל ביבוא של מצרכים עיקריים, 2022

* אם מדד התלות ביבוא גבוה מ-100%, פירושו של דבר, שהיצוא תלוי ביבוא. מקרים כאלה מתרחשים, בדרך כלל, אם מרכיב מסוים במצרך ליצוא מיובא. לדוגמה, יצוא הריבות תלוי ביבוא של סוכר גולמי המשמש לייצורן.

התלות של ישראל גבוהה ביבוא של סוכר, ממתקים ודבש, דגנים, דגים, בשר בקר, שמנים ושומנים, קטניות, בוטנים ואגוזים.

מדד התלות ביבוא של סוכר וממתקים עומד על 135% ומדד התלות של דגנים ומוצריהם עומד על 93%. 95% מאספקת הדגים של ישראל תלויה ביבוא.

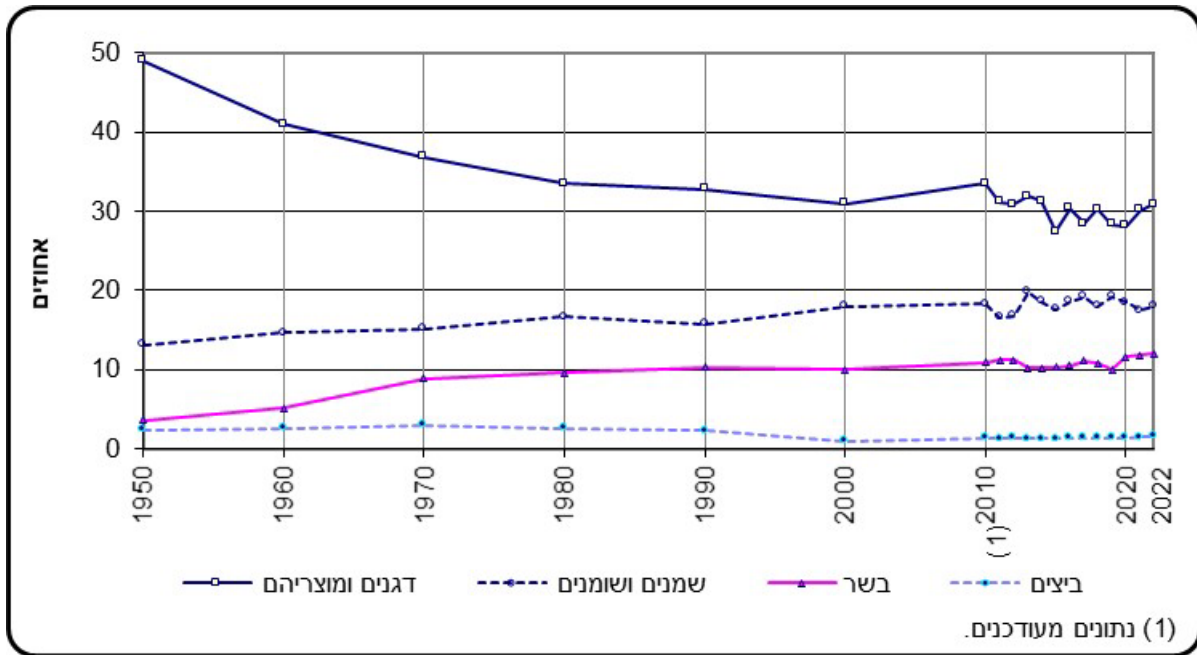
לעומת זאת, ישראל מייצרת כ-100% מבשר העוף וההודו שעומד לרשות הציבור, והתלות שלה בחלב ומוצריו עומדת על 7% בלבד.

אספקת קלוריות בשנים 1950-2022

הרכב אספקת המזון עבר כמה שינויים לאורך השנים.

סדרות הנתונים של מקורות המזון על פני שנים מציגות את ההיסטוריה של החקלאות והתזונה בישראל, את השינויים בהרגלי צריכת המזון המקומי הבאים לידי ביטוי באספקת המזון ואת השינויים במגמות היבוא והיצוא של מצרכי מזון.

תרשים 2 - אספקת אנרגיה לתזונה - מקורות עיקריים, 1950-2022

השינוי הבולט ביותר באספקת אנרגיה לתזונה היה הירידה בחלקה היחסי של אנרגיה לתזונה שסופקה מדגנים ומוצריהם לאורך השנים: 49% בשנת 1950, 34% בשנת 1980 וכ-31% בשנים 2000-2022.

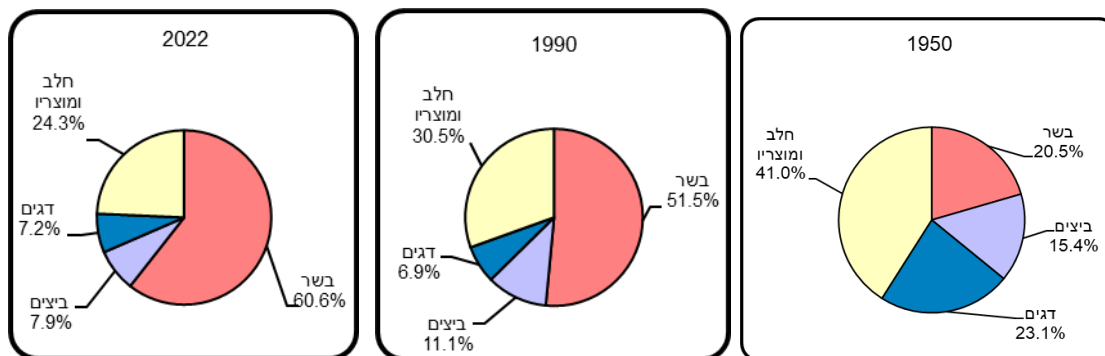
בחלקם היחסי של השמנים והשומנים חלה עלייה הדרגתית: 13% ב-1950, 17% בשנת 1980, 18% בשנת 2000 ו-21% בשנת 2022.

בחלקה של אנרגיה לתזונה שסופקה מבשר חלה עלייה: 4% ב-1950, 10% בשנים 1980 ו-2000, ו-12% בשנת 2022.

באספקת האנרגיה מביצים חלה עלייה הדרגתית בשנים 1950-1990, בשנת 2000 חלה ירידה משמעותית, בשנת 2010 חלה עלייה קלה ומאז חלו תנודות קלות בלבד.

במהלך השנים חל שינוי במקורות אספקת החלבון מן החי. חלקו היחסי של הבשר גדל פי שלושה, ואילו חלקם היחסי של מקורות המזון האחרים - חלב ומוצריו, ביצים ודגים קטן.

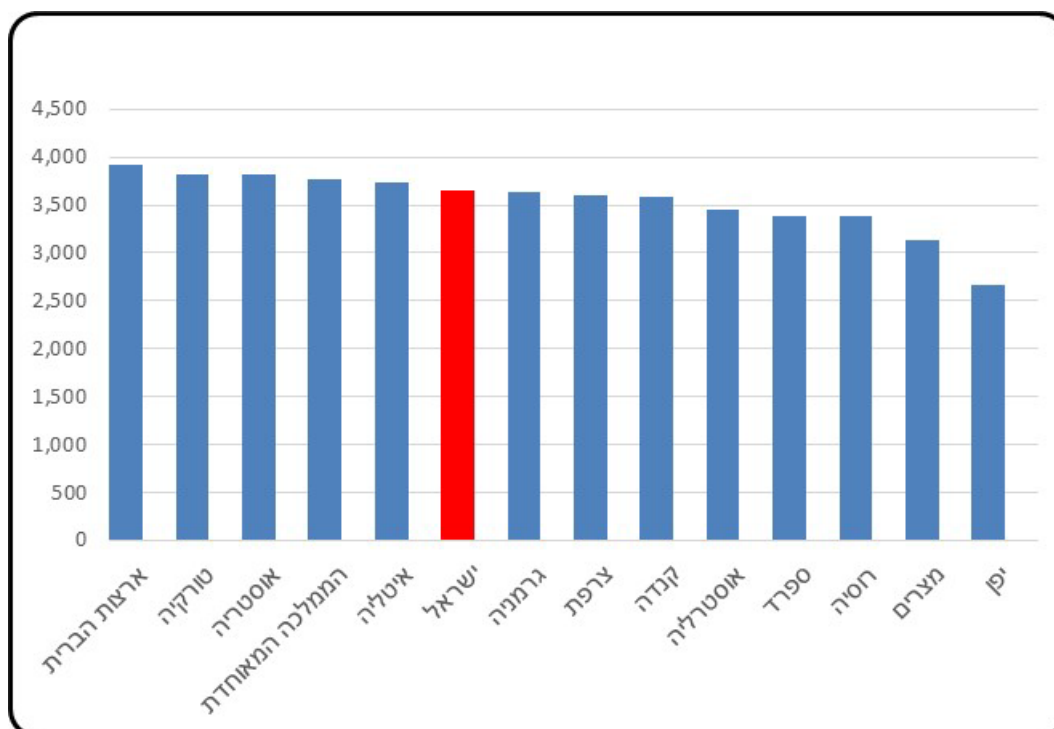
תרשים 3 - אספקת חלבון מן החי לנפש ליום, 1950, 1990 ו-2022

זמינות קלוריות לנפש ליום, השוואה בין-לאומית

בישראל זמינות הקלוריות ירדה בשנת 2021 לעומת המדינות הנסקרות ומדורגת אחרי ארצות הברית, טורקיה, אוסטרליה, הממלכה המאוחדת ואיטליה. בארצות הברית זמינות הקלוריות היא הגבוהה ביותר.

תרשים 4 - זמינות קלוריות לנפש ליום, 2021 - מדינות נבחרות

הגדרות והסברים

חישוב אספקת המזון כולל את התכולה הטבעית של הוויטמינים והמינרלים במצרכים ואינו כולל תוספי מזון המשווקים בנפרד או מוספים למזון כגון סידן לחלב. כמו כן, לא נכללים מזונות עתירי קלוריות מיובאים, לדוגמה משקאות עתירי קלוריות לספורטאים.

חישוב מאזן אספקת המזון מספק מידע לקובעי המדיניות על כמות האספקה של המזון במדינה ועל מידת התלות של מדינת ישראל ביבוא, לפי הרכב המזון. המידע מסייע גם בתכנון מדיניות הסבסוד של מוצרי מזון בסיסיים ובקבלת החלטות לגבי גובה תשלום מכס על יבוא, מכסות היבוא שנקבעות על ידי משרד החקלאות, תוספים של ויטמינים ומינרלים למוצרים בסיסיים ועוד.

בעקבות בחינה מחדש של הנחיות ארגון המזון והחקלאות (FAO), משנת 2010 שונו קבוצות המזון "דגנים ומוצריהם", "ירקות ומקשה" ו"פירות":

1. "תירס" הועבר מקבוצת "ירקות ומקשה" לקבוצת "דגנים ומוצריהם".

2. סעיף "ענבים" אינו כולל ענבים המשמשים ליין מייצור מקומי.

החל בפרסום מאזן אספקת המזון 2022, עודכנו מקדמי החישוב של בשר בקר משנת 2010 ואילך. לפיכך, יש לנהוג משנה זהירות בהשוואה לנתונים קודמים לשנת 2010.

מדד התלות ביבוא

מדד התלות ביבוא (IDR - Import Dependency Ratio) מספק מידע על מידת התלות של מדינת ישראל ביבוא מזון.

הוא מחושב לפי הגדרה בין-לאומית של ארגון המזון והחקלאות הבין-לאומי (FAO). המדד אינו מביא בחשבון את השינוי במלאי, כיוון שהמלאי אינו מסומן לפי מקורו - ייצור מקומי או יבוא - וההנחה היא שמקור המזון דומה לאורך השנים.

החישוב מבוצע על האספקה המצויה, לפני הפחתת שימושים תעשייתיים, פחת, זרעים ותזונת בעלי חיים.

$$\text{מדד תלות ביבוא} = \frac{\text{יבוא}}{\text{יצוא} - (\text{יבוא} + \text{ייצור})} * 100$$